

Raadsvoorstel

Aan de raad van de gemeente Sliedrecht

Zaaknummer: 2021-0070226	Sliedrecht, 25 mei 2021
Portefeuillehouder: Ton Spek	Fatale termijn: 25 mei in het college en 26 mei beeldvormend in de gemeenteraad
Afdoening motie en/of toezegging: Is hiermee een motie afgedaan? nee Is hiermee een toezegging afgedaan? Nee	

Onderwerp

Transitievisie Warmte 2021

Beslispunten

1. De Transitievisie Warmte 2021 vast te stellen

Samenvatting

Om uitvoering te geven aan de in het klimaatakkoord afgesproken doel de gebouwde omgeving aardgasvrij te maken, is de transitievisie warmte 2021 opgesteld, die ter vaststelling aan de raad wordt voorgelegd

Inleiding

Een belangrijk onderdeel van de energietransitie is dat we onze woningen en gebouwen op een andere manier gaan verwarmen en gaan toewerken naar een aardgasvrije gebouwde omgeving. Gas vormt bijna 80% van het totale energiegebruik in de gebouwde omgeving!

Die vraag willen we op een duurzame manier gaan invullen.

Op regionaal niveau werken we dat uit in de vorm van de Regionale Energiestrategie Drechtsteden 1.0 (RES 1.0). Onderdeel van de RES 1.0 is de Regionale Structuur Warmte (RSW), waarmee we de regionale beschikbare warmtebronnen, het verdeelvraagstuk van warmte binnen de regio, de benodigde infrastructuur, de ruimtelijke impact en kosten in beeld brengen.

Op gemeentelijk niveau doen we dat in de vorm van de Transitievisie Warmte (TVW), die elke gemeente uiterlijk 2021 moet vaststellen. De TVW beschrijft hoe de gemeente samen met stakeholders de warmtevraag in de gebouwde omgeving op een duurzame manier kan invullen en in welk tempo dat zal verlopen. We hebben ervoor gekozen om de TVW in twee stappen te ontwikkelen. In 2019 is de TVW 1.0 vastgesteld. Daarin is een eerste onderzoeks-beeld gemaakt van de meest kansrijke warmteopties in buurten. De TVW 1.0 was de basis voor participatie en de verdere uitwerking naar de Transitievisie Warmte 2021 (TVW 2021). In de TVW 2021 hebben we dit beeld herijkt en bovendien transitiepaden (zie hoofdstuk 4 TVW) bepaald.

Daarbij gaan we niet alleen in op het einddoel aardgasvrij, maar ook op de weg ernaartoe, de fasering, het handelingsperspectief, met logische tussenstappen per type wijk.

We stelden de TVW 2021 op in nauwe samenwerking met de andere Drechtstedengemeenten, partnerorganisaties en we betrokken bewoners, ondernemers en raadsleden.

Op plekken waar we gaan starten met een traject richting aardgasvrij zullen we een wijkuitvoeringsplan opstellen. Een wijkuitvoeringsplan geeft aan hoe de gemeente van plan is om een wijk van het aardgas af te halen en over te stappen naar een duurzame manier van verwarmen. Bewoners, overige gebouweigenaren en andere belanghebbenden worden bij het opstellen van wijkuitvoeringsplannen nauw betrokken. Pas in het wijkuitvoeringsplan maakt de gemeenteraad de definitieve keuze over hoe en wanneer de wijk aardgasvrij wordt. Het aardgasvrij maken van wijken middels een wijkuitvoeringsplan is op dit moment nog niet op grote schaal haalbaar en betaalbaar. Daarom zijn we gestart de wijken waar gesubsidieerde pilots plaatsvinden, zoals de SAH (subsidie aardgasvrij huurwoningen), en onderzoeken daar de koppelkansen met het andere vastgoed. In Sliedrecht doen we dit bijvoorbeeld in de proeftuin Sliedrecht-Oost

Beoogd effect

Het beoogd resultaat is dat in 2050 gebouwen in niet meer met aardgas worden verwarmd. De TVW 2021 geeft richting aan deze transitie. Als tussenstap is er voor 2030 in de Regionale Energiestrategie Drechtsteden een bod opgenomen om 12.000 woningen aardgasvrij te maken, met de ambitie om dit te verhogen tot 25.000 woningen.

Door pro-actief handelen in voorgaande jaren (Programma Aardgasvrije Wijken en Proeftuin in Sliedrecht-Oost, aanvraag SAH-subsidie door Tablis Wonen) verwachten wij in Sliedrecht in 2025 al ruim 2000 woningen, als onderdeel van de bovengenoemde Drechtsteden ambitie, op het warmtenet te hebben aangesloten.

Uiteindelijk slaagt de warmtetransitie alleen als het voor iedereen haalbaar en betaalbaar is en als iedereen mee kan doen. Op dit moment is dat nog zeker niet het geval. We pakken het in de TVW 2021 daarom stap voor stap aan en durven te starten waar het wél kan. Daar waar de overstap naar aardgasvrij nog niet haalbaar en betaalbaar is, gaan we op zoek naar tussenstappen. Een belangrijke eerste stap is het toepassen van isolatie en andere vormen van energiebesparing. Uiteindelijk heeft elke gebouweigenaar zelf de keuze in zijn warmteoptie, maar aardgas is op termijn geen optie meer (zie opt-out, 3.2.4 TVW).

Argumenten

1.1. Duurzame ambitie

Nederland heeft als doel om een energieneutrale samenleving te zijn in 2050. We hebben in de Drechtsteden de ambitie om in 2030 al 12.000 woningequivalenten van het aardgas af te hebben. De TVW 2021 geeft weer hoe de gemeente de warmtevraag in de gebouwde omgeving op een duurzame manier kan invullen en in welk tempo dat zal verlopen. Door in te stemmen met de TVW 2021 zijn we weer een stap dichterbij het realiseren van onze ambitie.

-

1.2. We bieden handelingsperspectief

Voor iedere buurt hebben we een transitiepad uitgestippeld waarin de warmteoptie, een fasering op hoofdlijnen en een handelingsperspectief voor alle partijen staat. Deze transitiepaden hebben we weergegeven in een kaart, de perspectiefkaart (figuur 1 pag 7 TVW). In alle transitiepaden worden handvaten geboden zodat gebouw eigenaren nu al aan de slag kunnen met zogenoemde 'no-regretmaatregelen' (spijtvrije maatregelen) om hun gebouw geschikt te maken voor aardgasvrije verwarming. Denk hierbij aan bijvoorbeeld isoleren of elektrisch koken. Daarnaast beschrijft het transitiepad de stappen om te komen tot een warmteoptie, waarvan het warmtenet en de all-electric oplossing de belangrijkste zijn. Inwoners van Sliedrecht hebben aangegeven dat een handelingsperspectief wenselijk is. Op deze manier weten ze welke maatregelen ze kunnen treffen.

-

1.3. Laagst maatschappelijke kosten

De warmtetransitie is kostbaar. We hebben zorgvuldig onderzocht welk transitiepad in welke buurt de beste keuze is met de kennis van nu. We hebben gekeken welke warmteoptie in iedere buurt de laagste maatschappelijke kosten heeft door drie rekenmodellen met elkaar te vergelijken. Hierbij spelen gebouwtypes, bouwjaren en dichtheden een rol, maar ook ontwikkelingen in de wijk op het gebied van vastgoed of openbare ruimte. De TVW 2021 geeft via de transitiepaden aan wat we nu al stap voor stap kunnen doen.

-

1.4. We bieden een uitnodigingskader voor partijen en ontwikkelingen (zie 1.4 TVW)

Voor collectieve maatregelen geldt deze TVW2021 als kader voor het gesprek met initiatieven van gebouw eigenaren en marktpartijen. We noemen dit een uitnodigingskader, waarmee we houvast bieden in de "tussenfase" waarin randvoorwaarden als de Wet Collectieve Warmtevoorziening nog niet beschikbaar zijn.

Kanttekeningen / Risico's

1.1. Randvoorwaarden zijn nog niet op orde

De Transitievisie Warmte 2021 is opgesteld in een tijd dat de overstap naar aardgasvrij nog lang niet overal mogelijk is. Er moeten landelijk nog financiële voorwaarden ingevuld worden om de overstap betaalbaar te maken. Als gemeente wachten we bovendien nog op wetgeving (een belangrijke is de Wet Collectieve Warmte die wordt vormgegeven) die het voor ons mogelijk maakt om meer sturing te geven aan de warmtetransitie in onze wijken. We zitten dus in een "tussenfase" waarin we wel voortgang willen boeken, maar ook moeten accepteren dat wij als gemeente niet in ons eentje de snelheid kunnen bepalen. Aan de andere kant zijn er initiatieven van partners en uit de samenleving waaraan we binnen onze mogelijkheden medewerking willen verlenen. Samen met de regio dringen we actief aan op verdere invulling van de financiële en wettelijke randvoorwaarden. Dat doen we onder andere via de VNG, G40 en in rechtstreekse gesprekken met het Rijk.

1.2. De warmtetransitie geeft overlast in het dorp voor inwoners en bedrijven

Zeker de uitrol van het warmtenet, maar bijvoorbeeld ook netverzwaring van Stedin geeft, zoals we de afgelopen jaren in Sliedrecht Oost al hebben ervaren hinder voor inwoners en bedrijven. Omdat het in je eigen straat gebeurt, of omdat je alternatieve routes door het dorp moet nemen.

Bereikbaarheid en doorstroming kunnen echt onder druk staan. Waar mogelijk combineren we die werkzaamheden met werkzaamheden die bijvoorbeeld aan riolering en weg zijn gepland om overlast en kosten te beperken. Niet altijd zal dit gelijktijdig (kunnen) gebeuren waardoor hinder langer kan duren. Door het schrijven van communicatieplannen en de inzet van omgevingsmanagement worden inwoners, bedrijven, hulpdiensten en vervoersbedrijven zo goed mogelijk geïnformeerd.

Kaderstellende en controlerende aspecten t.b.v. de gemeenteraad, uitgesplitst in:

- **Financiële kaders**

De vaststelling van de TVW 1.0 heeft op zichzelf geen directe financiële consequenties. De uitvoering van de TVW 1.0 valt primair onder de regie en verantwoordelijkheid van de gemeenten. Volledige uitvoering zal vanwege de benodigde inzet, capaciteit en kennis wel aanvullende financiële middelen vergen. Vanuit de huidige formatie wordt invulling gegeven aan de aansluiting van de woningen van Tablis Wonen op het warmtenet en worden huurders en woningeigenaren gefaciliteerd met subsidies, kennis en informatie waarmee handelingsperspectief wordt geboden. Daar waar veel werkzaamheden in de gemeente zullen worden uitgevoerd, zal dit ook extra werk voor de gemeentelijke organisatie met zich meebrengen.

Besluitvorming over aanvullende activiteiten en financiële middelen hangt direct samen met het eventueel beschikbaar komen van extra middelen vanuit het Rijk. Pas dan zal daarover een lokale afweging gemaakt worden.

- **Wettelijke en Beleidskaders, eventueel inhoudelijke/ruimtelijke kaders**

- **Duurzaamheid**

Op 28 juni 2019 publiceerde het kabinet het Klimaatakkoord: de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). De landelijke opgave voor 2030 is het verminderen van de CO₂-uitstoot met 49% ten opzichte van 1990 om zo de opwarming van de aarde te beperken. De TVW 2021 geeft de route naar een aardgasvrije gebouwde omgeving om zo te zorgen dat we minder, tot uiteindelijk geen CO₂ meer uitstoten.

- **Inclusiviteit**

nvt

- **Tijdspad, monitoring en evaluatie m.b.t. voorgesteld raadsbesluit**

nvt

Communicatie / Participatie

De TVW 2021 is mede tot stand gekomen met inbreng van inwoners en bedrijven: de participatie is gestart in oktober 2020 en bestond uit twee rondes. In de eerste ronde is een enquête over aardgasvrij en isoleren uitgezet. 668 inwoners van Sliedrecht hebben deze enquête ingevuld. In de tweede ronde is een bewonersavond gehouden met een toelichting op het concept van de Transitievisie Warmte en is nader verkend wat woningeigenaren nodig hebben om hun woning te verduurzamen en 'transitieklaar' te maken. Gedurende het hele traject heeft het participatieplatform denkmee.drechtstedenenergie.nl opengestaan voor iedereen die een reactie op inhoud of proces wilde

geven. Meerdere malen is met een energiespecial in het Kompas en op de sociale media gecommuniceerd over het opstellen van de Transitievisie Warmte 2021.

Vervolg

nvt

Eerdere besluitvorming c.q. bronvermelding

Transitievisie Warmte

Bijlagen

1. 210518_Transitievisie_Warmte_Sliedrecht.docx
2. 210518_Transitievisie_Warmte_Sliedrecht - Bijlagen.docx

